

Posel do Parlamentu Europejskiego

Bruksela, 11 lipca 2018 r.

Bogusław LIBERADZKI

Krystyna ŁYBACKA

Janusz ZEMKE

Pani

Věra JOUROVÁ

Członek Komisji Europejskiej

Szanowna Pani Komisarz,

Uprzejmie dziękujemy Pani Komisarz za odpowiedź z 21 czerwca br.

Odnosząc się jej treści, pragniemy zaznaczyć, że – wbrew retoryce towarzyszącej uchwalonym przepisom tzw. ustawy represyjnej¹, powielonej także niestety w piśmie przez Panią Komisarz – w omawianej sprawie - nie mamy do czynienia z odebraniem „politycznych benefitów” emerytalnych funkcjonariuszy i żołnierzy służących Polsce przed 31 lipca 1990 r., lecz pozbawieniem ich w ogóle prawa do jakichkolwiek świadczeń emerytalnych wynikających zarówno ze stażu pracy w tamtym okresie (art. 15c ust. 1 lit. a ustawy represyjnej), jak również obniżeniem wysokości świadczeń związanych z podjęciem każdej innej pracy - już po zakończeniu służby (art. 15c ust. 3 ustawy represyjnej).

Wszystkie osoby objęte działaniem ustawy represyjnej już raz zostały pozbawione (w 2009 roku²) możliwości przeliczania stażu pracy w organach bezpieczeństwa państwa przed rokiem 1990 – z uwzględnieniem przelicznika 2,6% za każdy rok służby. Współczynnik ten został im wówczas obniżony do 0,7%, co stanowiło nieco ponad połowę współczynnika zwykłej emerytury „cywilnej” (1,3%). Obecnie, ustawą z 2016 r. współczynnik 0,7% zmniejszono

---

¹ Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. Urz. 2016, poz. 2270).

² Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. Urz. 2009, Nr 24, poz. 145).

do 0%, co *de facto* oznacza wymazanie z życiorysu kilkudziesięciu tysięcy osób okresu kilkunastu lat ich aktywności zawodowej przed rokiem 1990, gdy - nie popełniając żadnego przestępstwa - działały w pełnym przeświadczeniu o służbie w interesie własnego państwa. Przecież w żadnym zorganizowanym społeczeństwie nie jest możliwe, by nie działały w nim organy władzy rządowej w obszarze spraw wewnętrznych, czy obrony narodowej, jak również podległe im służby powołane do zwalczania przestępczości i zagrożeń zewnętrznych.

Obowiązujące w Polsce prawo umożliwia indywidualne odebranie świadczeń emerytalnych tym funkcjonariuszom i żołnierzom, którzy swoją postawą lub zachowaniem naruszyli prawo i zostali skazani za przestępstwo popełnione w związku ze służbą. Przyjęte rozwiązania ustawy represyjnej z 2016 roku należy zatem traktować, jako zastosowanie tej kary wobec wszystkich osób, na zasadzie odpowiedzialności zbiorowej, jedynie ze względu na sam fakt pracy w określonym miejscu (w ramach administracji państwowej), a ponadto po kilkudziesięciu latach od zakończenia pracy, co narusza zasady pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań.

Przejawem jawnej dyskryminacji, której wprost zabrania dyrektywa Rady 2000/78/WE³ jest ponadto sytuacja osób, które – po pozytywnej weryfikacji – kontynuowały służbę w Policji i innych organach bezpieczeństwa państwa, już w pełni demokratycznej Polski, po 31 lipca 1990 roku. Ustalając bowiem ten dzień w ustawie represyjnej, jako datę graniczną pomiędzy „złym” a „dobrym” okresem służby dla Polski, przyjęto nic innego, jak kryterium wieku oraz przekonań politycznych, na tle których zakazana jest wszelka dyskryminacja pośrednia i bezpośrednia (art. 2 w zw. z art. 1 dyrektywy 2000/78), zaś uzasadnienie odmiennego traktowania ze względu na wiek musi być „obiektywnie i racjonalnie uzasadnione zgodnym z przepisami celem (...), i jeżeli środki mające służyć realizacji tego celu są właściwe i konieczne” (art. 6 ust. 1 dyrektywy 2000/78).

W świetle przepisów ustawy represyjnej - osoby, które z racji wcześniejszego urodzenia i przekonań politycznych - rozpoczęły służbę przed 31 lipca 1990 roku (nawet choćby dzień przed tą datą) uważani są za funkcjonariuszy państwa totalitarnego. W konsekwencji, gdy kontynuowały one służbę przez kolejne kilkanaście lat po 31 lipca 1990 roku - okres ich służby przed 31 lipca 1990 uznawany jest za niebyły (przelicznik 0%), zaś cały pozostały okres służby w „dobrym” okresie (tj. po 31 lipca 1990 r.) – pomimo, że przeliczany z wykorzystaniem mnożnika 2,6% za każdy rok służby – w żadnym razie nie może skutkować przyznaniem świadczenia

---

³ Dyrektywa Rady 2000/78 WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. UE L 303 z 2 grudnia 2000).

przekraczającego równowartość przeciętnej emerytury „cywilnej” pochodzącej z powszechnego systemu emerytalnego (art. 15c ust. 3 ustawy represyjnej).

Dodatkowym, wręcz absurdalnym przejawem nierównego traktowania osób, które służyły lub jedynie rozpoczęły służbę przed dniem 31 lipca 1990 r. jest fakt, że gdy osoby te przejdą już na emeryturę mundurową – wówczas po podjęciu dalszej pracy w sektorze cywilnym nie otrzymają za każdy przepracowany rok 1,3% do emerytury, jak inne zatrudnione osoby, gdyż przepisy ustawy represyjnej z grudnia 2016 r. zostały tak skonstruowane, że świadczenia emerytalne wypłacane byłym funkcjonariuszom i żołnierzom – w żadnym przypadku – nie mogą przekroczyć miesięcznej kwoty przeciętnej emerytury (art. 15c ust. 3 ustawy represyjnej). W konsekwencji, każdy emerytowany policjant lub żołnierz, który służył (choćby jeden dzień) przed datą graniczną 31 lipca 1990 r. – podejmując dalszą aktywność zawodową nie może liczyć na zwiększenie świadczenia emerytalnego o 1,3% za każdy kolejny rok stażu pracy - pomimo, że jego nowa praca nie ma żadnego związku z wcześniej zakończoną służbą. Zatem propozycja, by przechodzili oni do powszechnego systemu emerytalnego, bez uwzględnienia okresu wcześniejszej służby nawet po 31 lipca 1990 r. – jest wyłącznie formą politycznej szykany, zbiorowej odpowiedzialności i odwetu, przed którymi osoby dotknięte nie mają się jak skutecznie bronić.

Czy zdaniem Pani Komisarz, pozbawienie kilkudziesięciu tysięcy osób takiego prawa do zabezpieczenia społecznego w związku z pracą po 1990 roku można nazywać pozbawianiem politycznych benefitów? Odpowiedź jest jasna. Oczywiście, że nie!

Prawo Unii Europejskiej, w tym dyrektywa 2000/78 stanowi, że osoby dyskryminowane w zakresie zatrudnienia i pracy powinny dysponować środkami ochrony prawnej, zaś skuteczne wprowadzenie w życie zasady równości wymaga odpowiedniej ochrony prawnej przed retorsjami.

Komisja Europejska doskonale zdaje sobie sprawę, że prace polskiego Trybunału Konstytucyjnego zostały sparaliżowane przez rządzącą większość, która dąży obecnie do obalenia niezawisłości Sądu Najwyższego. W konsekwencji, osoby poszkodowane nie mają zagwarantowanej właściwej drogi sądowej, by dochodzić ochrony praw podstawowych przed TK, z kolei - zastraszeni konsekwencjami postępowań dyscyplinarnych - sędziowie sądów powszechnych nie zdecydują się na zastosowanie prawa Unii Europejskiej i sformułowanego pytania prejudycjalnego do Trybunału Sprawiedliwości UE, wskazując we właściwy sposób istnienie związku pomiędzy praktyką krajową (tj. uchwaleniem ustawy represyjnej, która na zasadzie odpowiedzialności zbiorowej odebrała dziesiątkom tysięcy ludzi wypracowane przez nich świadczenia

emerytalne), a zakresem stosowania prawa Unii Europejskiej, które – w naszej ocenie – powinno ich chronić przed nierównym traktowaniem.

W konsekwencji, ogólna zasada prawa wspólnotowego dotycząca zakazu dyskryminacji ze względu na wiek, której Trybunał Sprawiedliwości UE nadał walor skutku bezpośredniego⁴, jak również przepisy dyrektywy wyznaczającej zasady równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy oraz związanych z nimi uregulowań dotyczących zabezpieczenia społecznego, a także art. 21 ust. 1 Karty Praw Podstawowych znajdujący zastosowanie do państw członkowskich na zasadzie art. 51 ust. 1 Karty (zakres stosowania prawa UE)⁵ – stoją na przeszkodzie praktyce krajowej i przepisom ustawy represyjnej z 2016 r., które:

- 1) różnicują pozycję prawną osób znajdujących się w tej samej sytuacji faktycznej (emerytowany funkcjonariusz lub żołnierz podejmujący kolejne, nowe zatrudnienie i każda inna osoba wykonująca tę samą pracę - osiągną z niej zróżnicowane korzyści emerytalne);
- 2) wprowadzają maksymalną kwotę świadczenia emerytalnego przysługującego funkcjonariuszom i żołnierzom – w wysokości miesięcznej przeciętnej emerytury z systemu powszechnego, przez co np. osoby rozpoczynające służbę w tym samym roku, lecz jedna przed 31 lipca 1990, druga zaś po tym dniu – wykonując tę samą służbę (pracę) otrzymają zróżnicowane świadczenia emerytalne.
- 3) odbierają (bez ustalenia indywidualnej winy przez sąd) wszystkie świadczenia emerytalne funkcjonariuszom i żołnierzom za cały okres ich służby przed dniem 31 lipca 1990 r. ustalając mnożnik 0% za każdy rok służby, gdyż działanie takie i praktyka ustawodawcy krajowego znacząco wykracza poza to, co można by uznać za właściwe i niezbędne dla osiągnięcia celu definiowanego, jako odebranie „przywilejów emerytalnych” funkcjonariuszom i żołnierzom służącym przed 31 lipca 1990 r. Uznając okres służby tych osób za niebyły z mocy prawa – odebrano im po raz kolejny, obniżone już wcześniej w 2009 roku (do poziomu 0,7% za każdy rok służby) świadczenia emerytalne, natomiast poszanowanie zasady proporcjonalności (ogólna zasada prawa Unii) - wymaga, by każde ograniczenie prawa podmiotowego w możliwie najwyższym stopniu godziło wymogi niedyskryminacji z realizowanym celem. W omawianym przypadku, kwestionowane regulacje ustawowe - w zakresie, w jakim uznają za wyłączną przesłankę pozbawienia (i tak obniżonych do 0,7%) świadczeń emerytalnych - sam fakt

---

⁴ Wyrok w sprawie C-144/04 *Mangold*, ECLI:EU:C:2005:709.

⁵ Wyrok w sprawie C-555/07 *Kücükdeveci*, ECLI:EU:C:2010:21, pkt 22-25.

służby w legalnie działających organach bezpieczeństwa i administracji rządowej państwa polskiego przed dniem 31 lipca 1990 r., niezależnie od przedstawienia komukolwiek jakichkolwiek zarzutów i udowodnienia winy, a ponadto bez uwzględnienia sytuacji osobistej zainteresowanego - nie są z całą pewnością „właściwe i konieczne”, a tym samym nie spełniają kryteriów zasady proporcjonalności.

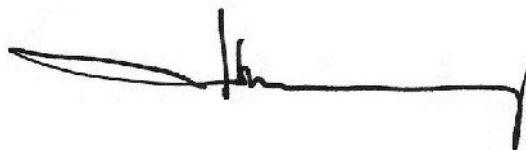
Szanowna Pani Komisarz,

Opisywana sytuacja, w jakiej znalazło się w Polsce kilkadziesiąt tysięcy osób stanowi jaskrawy przykład naruszenia praworządności i praw podstawowych gwarantowanych Kartą.

W naszej ocenie, kwestionowane regulacje krajowe dotyczące represyjnego obniżenia świadczeń emerytalno-rentowych byłym funkcjonariuszom, żołnierzom, a także ich rodzinom (wdowy, sieroty) – w poważny sposób naruszają prawo Unii Europejskiej oraz zobowiązania traktatowe, zakazujące państwom członkowskim stosowania praktyk dyskryminujących w zakresie zatrudnienia i pracy.

Mając powyższe na uwadze, zwracamy się Pani Komisarz z prośbą o ponowne przeanalizowanie przestawionej sprawy i podjęcie przez Komisję niezbędnych działań w trybie przewidzianym przepisami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Amplifera Obesla

Jemur 2000